

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2016. június 13.
(OR. en)

9215/16

ECOFIN 457
UEM 204
SOC 321
EMPL 218
COMPET 291
ENV 337
EDUC 192
RECH 184
ENER 200
JAI 448

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	a delegációk
Biz. dok. sz.:	9132/16 ECOFIN 423 UEM 173 SOC 287 EMPL 183 COMPET 260 ENV 304 EDUC 160 RECH 152 ENER 165 JAI 410 - COM(2016) 335 final
Tárgy:	Ajánlás – A TANÁCS AJÁNLÁSA Litvánia 2016. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2016. évi stabilitási programját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2016) 335 final bizottsági javaslaton alapuló fenti tanácsi ajánlástervezet több tanácsi bizottság által módosított és elfogadott szövegét.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Litvánia 2016. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Litvánia 2016. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

mivel:

- (1) A Bizottság 2015. november 26-án elfogadta az éves növekedési jelentést, és ezzel elindult a gazdaságpolitikai koordináció 2016. évi európai szemesztere. Az Európai Tanács a 2016. március 17–18-i ülésén jóváhagyta az éves növekedési jelentés prioritásait. 2015. november 26-án a Bizottság az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet² alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült jelentést, amelyben Litvániát nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek vonatkozásában részletes vizsgálatra kerül sor. A Bizottság ugyanezen a napon az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást is elfogadott. Ezt az ajánlást az Európai Tanács a 2016. február 18–19-i ülésén jóváhagyta, a Tanács pedig 2016. március 8-án elfogadta³. Mivel Litvánia pénzneme az euro, továbbá tekintettel a gazdasági és monetáris unió gazdaságai közötti szoros összefonódásokra, Lettországnak gondoskodnia kell az ajánlás teljes körű és megfelelő időben történő végrehajtásáról.
- (2) A Litvániára vonatkozó 2016. évi országjelentést 2016. február 26-án tették közzé. Az országjelentésben értékelték a Tanács által 2015. július 14-én elfogadott országspecifikus ajánlások, valamint az Európa 2020 stratégia nemzeti szintre lebontott célkitűzései kapcsán Litvánia által elért eredményeket.
- (3) Litvánia 2016. április 29-én benyújtotta 2016. évi nemzeti reformprogramját és 2016. évi stabilitási programját. A kettő közötti kapcsolódási pontok figyelembevétele érdekében a két program értékelésére egyidejűleg került sor.

² Az Európai Parlament és a Tanács 2011. november 16-i 1176/2011/EU rendelete a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

³ HL C 96., 2016.3.11., 1. o.

- (4) A 2014–2020-as időszakra vonatkozó európai strukturális és beruházási alapok programozását a vonatkozó országspecifikus ajánlások figyelembevételével alakították ki. Az 1303/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet⁴ 23. cikke szerint, amennyiben az a vonatkozó tanácsi ajánlások végrehajtásának elősegítése érdekében szükséges, a Bizottság kérheti egy tagállamtól partnerségi megállapodása és releváns programjai felülvizsgálatát és azokhoz módosítások javaslatát. A Bizottság az európai strukturális és beruházási alapok eredményességét és a gondos gazdasági irányítást összekapcsoló intézkedések alkalmazására vonatkozó iránymutatásokban további részletekkel szolgált arról, hogyan alkalmazná ezt a rendelkezést.
- (5) 2016. évi stabilitási programjában Litvánia – az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságára pozitív hatást gyakorló jelentős strukturális reformok figyelembevétele céljából – 2017 tekintetében átmeneti, a GDP 0,6 %-ának megfelelő mértékű átmeneti eltérést kért a középtávú célhoz vezető, előírt kiigazítási pályától. Azonban még nem jött létre végleges megállapodás, ezért továbbra is bizonytalanság övezi a reformintézkedések körét és végrehajtásukat. Így, noha Litvánia kellő költségvetési mozgástérrel rendelkezik ahhoz, hogy kihasználja egy átmeneti eltérés biztosította előnyöket, úgy tűnik, hogy nem tesz eleget a reform végrehajtásához kapcsolódó alkalmassági feltételeknek, ezért nem alkalmazható a strukturális reformról szóló rendelkezés. Továbbá jelenleg nem lehetséges felmérni, hogy mennyire megalapozott a kormánynak a reform hatására vonatkozó becslése. Ezért a reformok hatása még nem jelenik meg a 2017-es középtávú költségvetési cél eléréséhez szükséges kiigazításban.

⁴ Az Európai Parlament és a Tanács 2013. december 17-i 1303/2013/EU rendelete az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra, a Kohéziós Alapra, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó közös rendelkezések megállapításáról, az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra és az Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1083/2006/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 347., 2013.12.20., 320. o.).

- (6) Litvánia jelenleg a Stabilitási és Növekedési Paktum prevenciós ágához tartozik. A kormány a 2016. évi stabilitási program szerint az államháztartási egyenleget a 2016-ban a GDP 0,8 %-ának megfelelő hiányról 2019-re a GDP 0,9 %-ának megfelelő többletre tervezi javítani. A(z újraszámított⁵) strukturális egyenleg a középtávú költségvetési cél – strukturális értelemben a GDP 1 %-ának megfelelő mértékű hiány – fölött fog maradni 2016-ban és azt követően. A kiigazítási pálya tartalmazza a 2016-os rendszerszintű nyugdíjreformot, ám nem tükrözi a 2017-es tervezett strukturális reformot. A stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság-ráta 2019-re várhatóan a GDP 35,7 %-ára csökken a 2016-os 39,9 %-os értékről. Az ezeket a költségvetési előrejelzéseket alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv megalapozott. A 2017-től tervezett hiánycélok eléréséhez szükséges intézkedések egyelőre nem kellőképpen meghatározottak. A Bizottság 2016. tavaszi előrejelzése alapján a strukturális egyenleg 2016-ban a GDP -1,2 %-a lesz, amely a középtávú költségvetési célhoz közelinek tekinthető, 2017-ben pedig a GDP -0,8 %-át teszi majd ki, vagyis meghaladja a középtávú költségvetési célt. A stabilitási program értékelése alapján és a Bizottság 2016. tavaszi előrejelzésének figyelembevételével Litvánia várhatóan meg fog felelni a Stabilitási és Növekedési Paktum rendelkezéseinek.
- (7) Az előregedés, a gyenge egészségügyi mutatók és a jelentős kivándorlás miatt csökken a munkaképes korú népesség, ami hátrányosan befolyásolhatja Litvánia növekedési potenciálját és végső soron jövőbeli konvergenciapályáját, továbbá veszélyezteti nyugdíjrendszerének és tartós ápolási-gondozási rendszerének fenntarthatóságát. 2030-ra a becslések szerint 35 % lesz a munkaképes korú népesség kumulatív csökkenése. Amennyiben ez a tendencia nem fordul meg, veszélyeztetni fogja a megfelelő munkaerő rendelkezésre állását, és a hosszú távú gazdasági növekedés és a szociális biztonsági rendszerek, különösen a nyugdíjrendszer fenntarthatóságát.

⁵ A Bizottság által a stabilitási programban szereplő információk alapján, a közös módszertan szerint újraszámított strukturális egyenleg.

- (8) A jelenlegi demográfiai tendenciák egyértelművé teszik, hogy Litvániában átfogó nyugdíjreformra van szükség, amellyel kezelni lehet a jelenlegi nyugdíjrendszer középtávú fenntarthatóságát és megfelelőségét érintő kockázatokat. Litvániában a szegénység szintje az idősök körében a legmagasabbak között van az Unióban. Ugyanakkor jelenleg az állami nyugdíjak esetében nincs indexálási mechanizmus, és viszonylag alacsony a társadalombiztosítási nyugdíjakra fordított kiadások szintje. A parlament még nem fogadta el az indexálási mechanizmus bevezetésére, 2026 után a nyugdíjkorhatárnak a várható élettartam alakulásához való igazítására és a társadalombiztosítási nyugellátás alaprésze finanszírozása módjának javítására vonatkozóan a kormány által javasolt törvénytervezetet.
- (9) Litvánia egészségügyi mutatói a legrosszabbak között vannak Európában. Mindenekelőtt a halálozási ráta a 20–64 éves népesség körében a legmagasabbak között van az Unióban, ami fontos hatással van a potenciálisan rendelkezésre álló munkaerőre és a munkatermelékenységre. Az egészségügyi rendszer gyengeségei közé tartozik a fekvőbeteg-ellátásra történő túlzott hagyatkozás, valamint a megelőzésre és a közegészségügyre fordított kiadások alacsony szintje. Intézkedéseket kell tenni a negatív demográfiai tendencia kezelése érdekében.

- (10) Fontos, hogy Litvánia növelje a humán tőkébe történő befektetéseit annak érdekében, hogy ellensúlyozza a munkaképes korú népessége csökkenésének negatív hatásait, és hogy elősegítse az ország átállását egy magasabb hozzáadott-értéken alapuló gazdaságra. Noha az iskolai végzettség szintje növekedett, magas azon tanulók aránya, akiknek nem megfelelőek az alapkészségei. Folytatni kell a tanítás magas színvonalának biztosítására irányuló erőfeszítéseket, ami kulcsfontosságú az alulteljesítés és az oktatási hiányosságok kezeléséhez. Továbbá hiányosságok mutatkoznak a felsőoktatásban az oktatás minőségével és az innováció előmozdítására irányuló képességével kapcsolatban. A felnőttoktatásban való részvétel folyamatosan alacsony szintje aláássa a humán tőke minőségének javítására és a termelékenység növelésére irányuló erőfeszítéseket. A gazdaság egyes ágazataiban készséghiány kialakulására utaló jelek mutatkoznak. Ezek a készséghiányok a jövőben várhatóan súlyosbodni fognak. Az erőteljes bérnövekedés és a termelékenység növekedésének lelassulása gyengítheti a költség-versenyképességet. Ezért fontos az oktatás munkaerő-piaci relevanciájának javítása, az oktatási rendszer szerkezetének és finanszírozásának ésszerűsítése, az egész életen át tartó tanulás kialakítása és az aktív munkaerő-piaci intézkedések célzottságának és hatékonyságának fejlesztése. Litvánia tett lépéseket aktív munkaerő-piaci intézkedései és az álláskeresők támogatására szolgáló egyéb szolgáltatásai fejlesztésére, ám továbbra is van mozgástér az egyes csoportok, így különösen a tartósan munkanélküliek és a szükséges készségekkel nem rendelkezők célirányosabb kezeléséhez. Továbbra is alacsony a hatékony munkaerő-piaci intézkedésekre fordított kiadások szintje, és Litvániában gyengék a szociális védőhálók. Litvánia népességének mintegy 27 %-át fenyegeti szegénység vagy társadalmi kirekesztés, és a jövedelmi egyenlőtlenség a legmagasabbak között van az Unióban. A kormány tervezi az álláskeresői és szociális ellátásokra jogosultak körének bővítését és az ellátások megfelelőségének javítását, ám még mindig nem fogadták el a vonatkozó jogszabályokat.
- (11) A parlament jelenleg tárgyalja a munka törvénykönyve és a szociális modell átfogó módosítását. A cél a munkaerő-piaci viszonyok rugalmasabbá tétele és a biztonság fokozása, ám még el kell fogadni a vonatkozó jogszabályokat. Fontos a szociális partnerek bevonása a reform végrehajtásába és a szélesebb körű szociális párbeszéd.

- (12) A gazdasági válság kezdete óta lassan helyreállt a beruházások szintje, amelyet az elkövetkező években az uniós strukturális és beruházási alapok is támogatni fognak. Mindazonáltal az új technológiák átvétele és alkalmazása nem terjedt el a gazdaságban és az innováció szintje alacsony, ami hátráltatja a termelékenység növekedést. Szintén alacsony a kutatásba és innovációba történő magánberuházások szintje, talán azért, mert nincs elég ösztönzője az üzleti kutatásoknak és innovációnak, valamint a köz- és magánszféra együttműködésének. A magánberuházások erősítése csökkenthetné az abból adódó kockázatokat, hogy Litvániában a kutatásokra és innovációra fordított közkiadások az uniós strukturális és beruházási alapoktól függenek. A felsőoktatási rendszerben gyengeségek mutatkoznak a minőség és az innovációs mutatók terén, és alacsony az együttműködés szintje a külföldi egyetemekkel és kutatóközpontokkal. A kutatási és innovációs rendszer töredezett, átfedések és párhuzamosságok jellemzik. Ez megakadályozza Litvániát abban, hogy elérje az innovatív tudás növeléséhez szükséges kutatási és fejlesztési kapacitás terén a kritikus tömeget. Erősebben ösztönözni kell a tudomány világa és az üzleti élet közötti együttműködést, többek között a humán tőke fejlesztése és az abba történő befektetés révén, ami növelhetné a reálgazdaságba áramló technológiaátadás szintjét. A litván vállalatok külső tudás átvételére és üzleti célú alkalmazására irányuló korlátozott képességének javítása növelné az innováció szintjét.
- (13) Az európai szemeszter keretében a Bizottság átfogó elemzést készített Litvánia gazdaságpolitikájáról, és azt a 2016. évi országjelentésben közzétette. A Bizottság értékelte továbbá a stabilitási programot és a nemzeti reformprogramot, valamint az előző években Litvániának címzett ajánlások végrehajtása érdekében hozott intézkedéseket. Mivel az átfogó gazdasági kormányzás erősítése érdekében a jövőbeli nemzeti döntések során az uniós szempontokra is tekintettel kell lenni, a Bizottság nemcsak azt vette figyelembe, hogy az intézkedések milyen jelentőséggel bírnak a fenntartható litvániai költségvetési és társadalmi-gazdasági politika szempontjából, hanem azt is, hogy megfelelnek-e az uniós szabályoknak és iránymutatásoknak. Az európai szemeszter keretében tett ajánlásokat az alábbi 1–3. ajánlás tükrözi.
- (14) A Tanács ezen értékelés fényében megvizsgálta a stabilitási programot; véleményét⁶ mindenekelőtt az 1. ajánlásban foglaltak tükrözik.

⁶ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerint.

AJÁNLJA, hogy Litvánia 2016–2017-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Biztosítsa, hogy a középtávú költségvetési céltól való eltérés ne haladja meg a 2016. és 2017. évi rendszerszintű nyugdíjreformhoz kapcsolódóan megengedett eltérést. Csökkentse az alacsony jövedelműek adóterheit azáltal, hogy az adóterhet más, a növekedést kevésbé visszafogó forrásokra csoportosítja át és javítja az adójogszabályoknak való megfelelést, különösen a héa terén.
2. Fokozza a humán tőkébe való beruházásokat, továbbá az oktatás munkaerő-piaci relevanciájának növelése, a tanítás és a felnőttoktatás színvonalának javítása révén tegyen lépéseket a készséghiányok megszüntetésére. Növelje az aktív munkaerő-piaci intézkedések hatókörét és erősítse meg azokat. Erősítse meg a szociális párbeszéd mechanizmusainak szerepét. Javítsa az egészségügyi ellátórendszer teljesítményét a járóbeteg-ellátás erősítése, a betegségek megelőzése és az egészségfejlesztés révén. Bővítse az álláskeresői járadékra és szociális ellátásokra jogosultak körét és javítsa az ellátások megfelelőségét.
3. Tegyen lépéseket annak érdekében, hogy az egész gazdaságban nőjön a termelékenység és javuljon az új technológiák átvétele és elterjedése. Javítsa az innovációs politikák koordinációját és bátorítsa a magánberuházásokat, többek között alternatív finanszírozási módok kidolgozása révén.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

*a Tanács részéről
elnök*
